

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

TRẦN ĐẠI THẮNG

PHÁT TRIỂN CÂY ĂN QUẢ TRÊN ĐẤT ĐỐC
Ở HUYỆN MAI SƠN, TỈNH SƠN LA

LUẬN VĂN THẠC SĨ
PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

THÁI NGUYÊN - 2019

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

TRẦN ĐẠI THẮNG

PHÁT TRIỂN CÂY ĂN QUẢ TRÊN ĐẤT ĐỐC
Ở HUYỆN MAI SƠN, TỈNH SƠN LA

Ngành: PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

Mã số ngành: 8.62.01.18

LUẬN VĂN THẠC SĨ
PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. NGUYỄN HỮU HỒNG

THÁI NGUYÊN - 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan các số liệu và kết quả điều tra, nghiên cứu trong luận văn này là hoàn toàn trung thực, chưa hề sử dụng cho bảo vệ một học vị nào. Mọi sự giúp đỡ cho hoàn thành luận văn đều đã được cảm ơn. Các thông tin, tài liệu trình bày trong luận văn này đã được ghi rõ nguồn gốc.

Tác giả

Trần Đại Thắng

LỜI CẢM ƠN

Trong thời gian thực tập và thực hiện đề tài này, tôi đã nhận được sự quan tâm giúp đỡ của Ban giám hiệu Trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên, phòng đào tạo, khoa Kinh tế và Phát triển nông thôn, các thầy giáo, cô giáo, bạn bè, đồng nghiệp, cơ quan, đơn vị và các hộ gia đình, cá nhân.

Trước hết, bản thân xin được trân trọng bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới thầy giáo **PGS.TS. Nguyễn Hữu Hồng**, Trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên, là người trực tiếp hướng dẫn khoa học đã tận tình giúp đỡ tôi trong quá trình hoàn thành luận văn này.

Đồng thời tôi xin bày tỏ lòng biết ơn tới toàn thể các thầy, cô giáo trong Phòng đào tạo, các thầy giáo, cô giáo khoa Kinh tế và Phát triển nông thôn đã giúp đỡ hoàn thiện đề tài và có những đóng góp ý kiến để tôi hoàn thành tốt bản luận văn này.

Nhân dịp này tôi xin bày tỏ lòng biết ơn chân thành nhất tới tất cả các thầy giáo, cô giáo, bạn bè đồng nghiệp, cơ quan, đơn vị, các hộ gia đình, cá nhân đã quan tâm động viên tôi trong suốt quá trình học tập và thực hiện đề tài.

Tôi xin trân trọng cảm ơn !

Học viên
Trần Đại Thắng

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN.....	i
LỜI CẢM ƠN.....	i
MỤC LỤC.....	ii
NHỮNG TỪ VIẾT TẮT.....	vi
DANH MỤC BẢNG BIỂU.....	vii
TRÍCH YẾU LUẬN VĂN THẠC SĨ.....	viii
MỞ ĐẦU.....	1
1. Tính cấp thiết của đề tài.....	1
2. Mục tiêu nghiên cứu đề tài.....	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	3
4. Ý nghĩa của đề tài.....	3
Chương 1: CƠ SỞ KHOA HỌC CỦA ĐỀ TÀI.....	5
1.1. Ý nghĩa và đặc điểm phát triển sản xuất cây ăn quả.....	5
1.1.1. Ý nghĩa của việc phát triển sản xuất cây ăn quả.....	5
1.1.2. Đặc điểm kinh tế, kỹ thuật một số cây ăn quả.....	6
1.1.3. Các nhân tố ảnh hưởng đến phát triển cây ăn quả.....	7
1.2. Cơ sở thực tiễn.....	9
1.2.1. Tình hình phát triển cây ăn quả trên thế giới.....	9
1.2.2. Tình hình phát triển sản xuất cây ăn quả ở Việt Nam.....	10
1.2.3. Phát triển cây ăn quả ở huyện Mai Sơn, tỉnh Sơn La.....	16
1.3. Tổng quan các công trình nghiên cứu.....	17
1.3.1. Một số kết quả nghiên cứu cây ăn quả trên Thế giới.....	17
1.3.2. Một số kết quả nghiên cứu về cây ăn quả ở Việt Nam.....	19
1.3.3. Đánh giá chung rút ra từ tổng quan tài liệu.....	21
Chương 2: ĐẶC ĐIỂM ĐỊA BÀN VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	24
2.1. Đặc điểm địa bàn nghiên cứu.....	24

2.1.1. Điều kiện tự nhiên.....	24
2.1.2. Nội dung nghiên cứu.....	33
2.1.3. Phương pháp nghiên cứu.....	33
2.1.4. Thu thập số liệu.....	33
2.1.5. Phương pháp xử lý số liệu và tổng hợp số liệu.....	36
2.1.6. Phương pháp phân tích.....	37
2.1.7. Phương pháp chuyên gia chuyên khảo.....	37
2.2. Hệ thống các chỉ tiêu nghiên cứu.....	37
2.3. Chỉ tiêu kết quả sản xuất.....	37
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN.....	40
3.1. Thực trạng phát triển cây ăn quả trên đất dốc ở huyện mai sơn.....	40
3.1.1. Thực trạng mô hình sản xuất cây ăn quả trên đất dốc.....	40
3.1.2. Công tác đào tạo, tập huấn cho nông dân về phát triển cây ăn quả.....	44
3.2. Tình hình phát triển cây bưởi tại Mai Sơn.....	45
3.2.1. Diễn biến diện tích, năng suất, sản lượng cây bưởi qua các năm.....	45
3.2.2. Công tác nhân giống bưởi tại Mai Sơn.....	47
3.2.3. Các loại giống bưởi được ưu tiên phát triển ở Mai Sơn.....	48
3.2.4. Tình hình đầu tư chi phí cho 1 ha của mô hình cây bưởi.....	49
3.2.5. Tình hình tiêu thụ sản phẩm.....	50
3.2.6. Số dư khoản vay phát triển cây ăn quả.....	52
3.3. Đánh giá tình hình sản xuất cây bưởi ở huyện Mai Sơn.....	52
3.3.1. Đánh giá kết quả đạt được.....	52
3.3.2. Những tồn tại.....	53
3.4. Đánh giá hiệu quả kinh tế của cây ăn quả tại các hộ điều tra.....	54
3.5. Đánh giá hiệu quả xã hội.....	57
3.6. Đánh giá hiệu quả môi trường.....	57
3.7. Những thuận lợi, khó khăn, cơ hội, thách thức trong sản xuất cây ăn quả trên đất dốc ở huyện Mai Sơn.....	58

3.7.1. Thuận lợi	58
3.7.2. Khó khăn	59
3.7.3. Cơ hội	60
3.7.4. Thách thức.....	61
3.8 Định hướng và một số giải pháp phát triển cây ăn quả trên đất dốc ở huyện Mai Sơn	62
3.8.1. Một số quan điểm, phương hướng, mục tiêu sản xuất đến 2020	62
3.8.2. Một số giải pháp về phát triển cây ăn quả	63
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	66
TÀI LIỆU THAM KHẢO	69
PHỤ LỤC	70

NHỮNG TỪ VIẾT TẮT

CAQ	: Cây ăn quả
DT	: Diện tích
FAO	: Tổ chức nông nghiệp và lương thực thế giới
KT	: Kinh tế
NS	: Năng suất
PRA	: Đánh giá nông thôn có sự tham gia
PT	: Phát triển
SL	: Sản lượng
SWOT	: Phân tích mạnh, yếu, cơ hội, rủi ro
SX	: Sản xuất
VN	: Việt Nam

DANH MỤC BẢNG BIỂU

Bảng 1.1:	Yêu cầu nhiệt độ, lượng mưa của một số loại cây ăn quả.....	7
Bảng 1.2:	Yêu cầu về đất đai để trồng một số loại cây ăn quả	8
Bảng 1.3:	Diện tích, Sản lượng một số cây ăn quả trên Thế giới	10
Bảng 1.4.	Diện tích các loại cây ăn quả chủ lực trong giai đoạn 2000-2016.....	12
Bảng 1.5.	Năng suất các loại cây ăn quả chủ lực trong giai đoạn 2000-2016	13
Bảng 1.6.	Sản lượng các loại cây ăn quả chủ lực trong giai đoạn 2000-2016	14
Bảng 3.1.	Diện tích, năng suất, sản lượng một số loại cây ăn quả trên địa bàn huyện Mai Sơn 2015-2017.....	41
Bảng 3.2	Chỉ tiêu sử dụng đất và cơ cấu.....	42
Bảng 3.3.	Kết quả tập huấn khuyến nông cây ăn quả	44
Bảng 3.4.	Diện tích, năng suất, sản lượng bưởi qua ba năm 2015-2017.....	45
Bảng 3.5:	Thực trạng trồng Bưởi tại các xã điều tra.....	46
Bảng 3.6.	Số lượng cây giống bưởi được cung cấp qua các năm.....	47
Bảng 3.7.	Các giống bưởi được trồng phổ biến tại Mai Sơn	48
Bảng 3.8.	Đầu tư chi phí cho 1 ha trồng bưởi	49
Bảng 3.9.	Hình thức tiêu thụ bưởi tại Mai Sơn	50
Bảng 3.10.	Các tổ chức tín dụng trên địa bàn (2015 – 2017)	52
Bảng 3.11.	Chi phí sản xuất 1 ha bưởi của các hộ điều tra năm 2017.....	55
Bảng 3.11.	Hiệu quả kinh tế cây bưởi trong thời kỳ kinh doanh của các hộ điều tra	56

TRÍCH YẾU LUẬN VĂN THẠC SĨ

Tên đề tài “*Phát triển cây ăn quả trên đất dốc ở huyện Mai Sơn, tỉnh Sơn La*”

1. Mục đích nghiên cứu của đề tài

- Trên cơ sở đánh giá thực trạng tình hình sản xuất cây ăn quả trong đó nhấn mạnh đến cây bưởi trên đất dốc ở huyện Mai Sơn để tìm hiểu các thuận lợi, khó khăn trở ngại để đề ra giải pháp phát triển cây ăn quả và cây bưởi trên địa bàn huyện góp phần vào việc thực hiện các mục tiêu phát triển nông nghiệp và phát triển kinh tế trên địa bàn.

2. Nội dung nghiên cứu

- Đánh giá điều kiện tự nhiên, kinh tế - xã hội của huyện Mai Sơn, tỉnh Sơn La có liên quan đến sản xuất CAQ và cây bưởi;

- Đánh giá thực trạng sản xuất cây ăn quả và cây bưởi ở địa phương,

- Đánh giá những thuận lợi và khó khăn khi trồng cây ăn quả và cây bưởi trên địa bàn huyện Mai Sơn.

- Đề xuất một số giải pháp chủ yếu nhằm phát triển cây ăn quả và cây bưởi trên địa bàn một cách có hiệu quả trong thời gian tới.

Từ lý luận và thực tiễn về phát triển và sản xuất cây ăn quả trên đất dốc nhằm làm cho lao động nông nghiệp nói chung, các hộ gia đình, cá nhân trực tiếp trồng cây ăn quả rút ra kinh nghiệm, áp dụng có hiệu quả khoa học kỹ thuật vào canh tác, từng bước giải quyết việc làm và tăng thu nhập cho lao động huyện Mai Sơn, Sơn La trong quá trình phát triển kinh tế - xã hội.

3. Phương pháp nghiên cứu

- Là các chỉ tiêu, số liệu, các vấn đề về phát triển cây ăn quả của huyện Mai Sơn, tỉnh Sơn La và kết quả, tình hình phát triển một số loại cây ăn quả trong đó nhấn mạnh đến cây bưởi ở một số vùng trọng điểm của huyện Mai Sơn.

- Điều tra, thu thập thông tin từ các cơ quan chức năng; khảo sát, lấy thông tin, số liệu từ thực địa thông qua phỏng vấn và điều tra.